

TRNAVA
MALÝ
RÍM

TRNAVA
*THE LITTLE
ROMA*

TRNAVA – prezývaná Malý, či Slovenský Rím. Paralela s „Večným mestom“ nie je náhodná. Svoj prílastok získala vďaka vyše tristoročnej prítomnosti Ostrihomského arcibiskupstva, počas ktorého sa z mesta stalo celouhorské centrum katolíckej viery, šíriacej sa i vďaka založeniu jezuitskej Trnavskej univerzity.

Sakrálny fenomén však dnes sprítomňujú najmä veľké, cirkev najvýraznejšie reprezentujúce stavby – kostoly, budované priebežne od vzniku mesta až do Jozefínskych reform. Takmer výlučne katolícky obraz mesta až ne-skôr natrvalo obohatili aj chrámy iných konfesií – obe židovské synagógy a novodobý evanjelický kostol. Noduchovnú atmosféru dotvárajú aj nenápadné kaplnky, zakomponované v labyrintoch kláštorov a univerzitných seminárov, hoci ich existenciu prezrádzajú len typické vysoké okná či nenápadné vežičky týciace sa ponad strechy. A do celkového obrazu patria i zaniknuté stavby, ktoré sa takmer stratili v plynúcom čase – románska kostnica s pohrebnou kaplnkou, gotický kostolík sv. Michala, či pôvodná modlitebňa evanjelikov.

Každý z trnavských kostolov má vlastnú história, osobitý vzhľad i zasvätenie v podobe svätého patrona...

TRNAVA – called Little or Slovak Rome. Parallel with „The Eternal City“ is not incidental. It won its attribute due to its three-hundred-year-long presence of the Esztergom archdiocese, during which the city became the center of Catholic faith of the whole Kingdom of Hungary, disseminated also thanks to establishment of Jesuit University of Trnava.

However, sacral phenomenon is today presented by large buildings representing the church most significantly – churches built continuously from the times of founding the city till the Josephine reforms. The almost exclusively catholic picture of the city was later enriched by churches of other confessions – two Jewish synagogues and modern Evangelical church. Spiritual atmosphere of the city is supported by inconspicuous chapels, built-in in labyrinths of monasteries and university seminars, while their existence is revealed by typical high windows or discrete towers exceeding the roofs. The overall picture includes also disappeared buildings, that were almost lost in time – Roman ossuary with funeral chapel, gothic small church St. Michael, or the original house of worship of the Evangelicals.

Each of the Trnava churches has its own history, special look and consecration to a saint patron....

BAZILika SV. MIKULÁŠA

ST. NICOLAS BASILICA

Najvyšší bod rozľahlej roviny vybrali si predkovia na vztýčenie jednej z najdôležitejších stavieb, na stánok Boží, ktorý sa stal hlavným farským chrámom trnavských mešťanov. Gotický kostol zo 14. storočia vybudovali na mieste starého románskeho predchodcu. Najprv zveľaďovaný generáciami patricijov, od 16. storočia ako katedrálny chrám aj generáciami ostríhomských arcibiskupov. V 18. storočí bola pristavaná baroková kaplnka, kde je uchovávaný milostivý Mariánsky obraz.

The forefathers chose the highest point of the vast lowland to erect one of the most important buildings, God's house that became the main parish church of Trnava townsmen. Gothic church from the 14th century was built on the site of an old Roman antecedent. At first, it was built up by generations of patricians, since the 16th century as a cathedral church also by generations of Esztergom archbishops. In the 18th century a baroque chapel was added, in which the Merciful Virgin Mary painting is kept.

DIVO JOANNI-BAPTISTAE P.D.S.C.

OMNIS NIGOLAVS-ETZTERHAZI C.R.P.A.

KATEDRÁLA SV. JÁNA KRSTITELA ST. JOHN THE BAPTIST CATHEDRAL

Monumentálny kostol z roku 1637 je prvou ranobarokovou stavbou vybudovanou na území Slovenska. Súzvuk farieb a tvarov v lúčoch svetla vytvára kulisu biblickým príbehom. No za pestrošťou okázalej výpravy pred očami rozohraného predstavenia nezaostáva ani pestrosť história miesta. Ved' v priebehu dejín sídlili na tomto mieste johanitskí rytieri, bratia dominikáni, ktorých vystriedali jezuiti spravujúci univerzitu. Práve oni vystavali túto pýchu onej slávnej éry.

Monumental church from 1637 is the first early Baroque building built on the territory of Slovakia. The harmony of colours and shapes in light beams makes a coulisse for Bible stories. However, the variety of pompous production in the eyes of the started performance is followed by the variety of the site history. In the course of the history, this site was settled by Order of St. John, Dominicans, followed by Jesuits administering the university. And they have built this pride of that famous era.

KOSTOL SV. ANNY ST. ANNA CHURCH

Najmladší z kostolov v historickom jadre mesta z 2. polovice 18. storočia je zachovaný takmer v nedotknutom stave. Dominantom je hlavný oltár so symbolickým vyjadrením poslania celého rádu uršulínek. Oltárny obraz v Trnave pôsobiaceho klasicistického maliara Jozefa Zanussiho zobrazuje sv. Annu, vyučujúcu malú Pannu Máriu, svoju dcéru. Rádové sestry vzali pred storočiami na seba neľahkú, v tých časoch novátoriskú úlohu – výchovu a vzdelávanie dievčat. Téma, ktorá v mnohých kútoch sveta rezonuje i dnes.

The youngest of the churches in historical city center from the 2nd half of the 18th century is preserved almost untouched. The main altar with symbolic expression of the mission of the whole order of Ursulines is the dominant. The altar painting of the classicistic painter Jozef Zanussi acting in Trnava shows St. Anna, teaching the little Virgin Mary, her daughter. Hundreds years ago, the nuns have assumed not a simple, and even innovating task at that time – education of girls. Topic still resonating on many spots of the world even today.

KOSTOL SV. TROJICE ST. TRINITY CHURCH

Ďalší z trnavských barokových kostolov vybudovala v 18. storočí rehoľa trinitárov. Nepatrí k najstarším, ani k najväčším, ale v bohatstve výtvarných pokladov ničím nezaostáva. Z obdobia výstavby sú zachované oltáre a bohatá výzdoba obklopujúca veriacich zo všetkých strán. No táto nádhera nebola vytvorená na povrchný obdiv či vzbudenie závisti, lež v duchu odkazu staviteľov kostola na česť a slávu Božiu. Kostol bol v roku 1900 zväčšený o bočnú kaplnku sv. Jozefa.

Another of the Trnava Baroque churches built in the 18th century by the Order of Trinitaries. It does not belong to the oldest or largest churches, however, it is not falling behind in abundance in art treasures. Altars and rich decoration surrounding the believers from all sides are preserved from the period of construction. However, this magnificence was not created for shallow admiration and envy, but rather in spirit of the church builder to the God's honour and fame.

KOSTOL SV. JOZEFA ST. JOSEPH CHURCH

Pôvodne kalvínsky kostol, ktorý v roku 1671 prebrali a na svoj obraz upravili členovia rehole paulínov, upúta členitou fasádou s výrazným štítom, vyzdobenou v duchu neskorej sliezskej renesancie. Okrem toho sa spomedzi ostatných chrámov v meste vymyká aj niečím iným: Ako jediný nikdy nedostal murovanú vežu. V interérii sú zachované oltáre, ktoré, tak ako vo väčšine trnavských kostolov, pochádzajú z 18. storočia.

The former Calvin church taken over by the members of the Pauline order in 1671 who adapted the church in their own idea. It attracts by broken facade with characteristic shield, decorated in spirit of late Silesian renaissance. In addition, it is exceptional from among other churches in the city due to something else too: it is the only church that never had any brick tower. There are preserved altars in the interior, coming from the 18th century, similar as in the most of the Trnava churches.

KOSTOL SV. HELENY ST. HELEN CHURCH

Najmenší a zároveň najstarší zachovaný kostol Trnavy vznikol dakedy na konci 13. storočia. Akoby v čase trochú zabudnutý gotický kostolík na okraji mesta, s jediným pozostatkom gotického oltára v Trnave, je od vekov zviazaný s nedaleko stojacim špitálom. Kostolík skromný v rozmeroch však za ostatnými ničím nezaostával vo význame. Veď kým v špitáli našli trpiaci a nevládni opaťeru a fyzickú starostlivosť, v chráme sa chorí na tele dočkali aj úľavy na duši.

The smallest and also the oldest preserved church in Trnava was built somewhere at the end of the 13th century. May be a little bit forgotten Gothic church on the city border, with the only remains of the Gothic altar in Trnava, has been linked to the close hospital all the time. The church is small in dimensions, however, it has not fallen behind in importance. If the sufferers found physical care in the hospital, they found the spiritual relief in the church.

KOSTOL SV. JAKUBA STARŠIEHO

ST. JAMES THE ELDER CHURCH

Bratia v prostých hnédych habitoch túžiaci napĺňať ideál prostého života – neodmysliteľný kolorit stredovekého mesta. A za svoje poslanie zvolili si kázanie chudobným. Nazývajúc samých seba Menšími bratmi vystavali františkáni v 17. storočí na ruine starého gotického chrámu zničeného zemetrasením nový veľký kostol v barokovom štýle. Tak mohlo viac duší vypočuť zvesti ohlasovaného slova. Po Bazilike kostol s druhým najväčším počtom oltárov.

Brothers in simple brown habits desiring to fulfill the ideal of simple life – unthinkable atmosphere of medieval city. And their mission was to preach the poor. Calling themselves the Fratres Minores the Friars have built a new large church in Baroque style on ruins of the old Gothic church destroyed by earthquake in 17th century. So, more souls were able to hear the preached word. Following the basilica, it is the church with the second highest number of altars.

Pre mesto Trnava vydala: AND, reklamná agentúra, www.and-advertising.sk • Design: Miloš Prekop
Autori fotografií: Ing. Ján Tarábek, Bedrich Schreiber, Peter Cagala, Dano Miština
© Mesto Trnava • www.trnava.sk